ΕΛΕΝΗ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

ΜΕ ΤΟ DNA ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

Τα βιβλία της είναι κομμάτι μιας μεγαλύτερης οικογενειακής ιστορίας που περιλαμβάνει αριστοκράτες από το Ιόνιο, μία από τις πλουσιότερες οικογένειες των ΗΠΑ που εξάντλησε την περιουσία της επιχειρώντας να αναβιώσει το αρχαίο ελληνικό θέατρο, πρόσφυγες από την Ανατολία, το χρυσό φως της Αττικής και έναν ποιητή υποψήφιο για Νόμπελ.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΜΑΣΟΥΡΗ

CULTURE

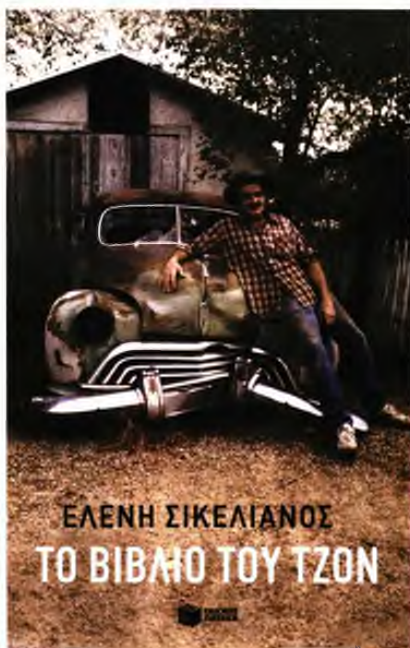
CULTURE

Η Ελένη Σικελιανός είναι η διοέγγονη του μεγάλου Έλληνα ποιητή Αγγελου Σικελιανού. Γεννήθηκε το 1965 στη Σάντα Μπάρμπαρα της Καλιφόρνιας και είναι ακαδημαϊκή δασκάλα, συγγραφέας και βραβευμένη ποιήτρια, το έργο της οποίας έχει μεταφραστεί σε 12 γλώσσες. «Η ποίηση επιτρέπει την πρόσβαση στην εσωτερική ζωή των άλλων. Στη μοναχική από τη φύση της ζωή, η ποίηση παρέχει ανάπαυση. Η μυθολογία είναι ένας σαγηνευτικός τρόπος συνάντησης με το υποσυνείδητο», μου λέει καθώς συζητάμε στη σκιά της Ακρόπολης κατά την επίσκεψή της από το Λος Αντζελες, όπου μένει, στην Ελλάδα.

«Είκα καθηγητές πολλούς ποιητές της γενιάς των beat. Πολλά είναι τα ποιήματα που αγάπησα και η μνήμη μου επαναφέρει συχνά. Γνωρίζω προσωπικά τον Γκάρνι Σνάνιντερ. Υπήρξα μαθήτρια του Αλεν Γκίνσμπεργκ σε βουδιστικό πανεπιστήμιο, όπου δίδασκε με την Αν Ουάλντριαν, έκανα μαζί τους το μεταπτυχιακό μου. Θαυμάζω τους ποιητές της Σχολής της Νέας Υόρκης, τον Φρανκ Ο'Χάρα. Λατρεύω το έργο του Γιάννη Ρίτσου, της Φοίβης Γιαννίση. Στην Ελλάδα υπάρχει μια πολύ ζωντανή λογοτεχνική κοινότητα. Παρακολουθώ το Φεστιβάλ Ποίησης της Λάρισας, συμμετείχα και στο Φεστιβάλ της Αθήνας πρόσφατα στο Φιλοπάππου. Οι ποιητές δεν χάνουν ποτέ εντελώς την παιδική τους περιέργεια. Αναζητώ την αίσθηση της ζωντανής γλώσσας στα ποιήματα, τη "ζωώδη ζωή", λόγια που ξεκλειδώνουν την αίσθηση της ύπαρξης. Οι τέχνες μπορούν να μας απελευθερώσουν. Η ποίηση, μερικές φορές δυσνόητη ή παράλογη, διευρύνει την ελευθερία αγνοώντας κάθε συντακτικό κανόνα».

Ο ΑΓΓΕΛΟΣ & Η ΕΥΑ

Η διοέγγονη της Εύας Πάλμερ-Σικελιανού μου μιλά με αγάπη για την επαναστατική, πρωτοπόρα δουλειά και την περιπετειώδη ζωή της σημαντικής αντικομφορμιστριας προγαγιάς της. Για το πλαίσιο μέσα στο οποίο έδρασε αυτή η γυναίκα που διέρρηξε τα όρια του χρόνου, επηρέασε με το έργο της την πολιτισμική κατεύθυνση της σύγχρονης Ελλάδας και ανέτρεψε την αμερικανική κουλτούρα με τρόπους άκρως ενδιαφέροντες για να ερευνηθούν. «Η Εύα

INFO
«Το βιβλίο του Τζον», Ελένη Σικελιανός, εκδόσεις Πατάκη

Πάλμερ ήταν λεσβία, δεν ενδιαφερόταν σεξουαλικά για τον Αγγελο. Αν και σαφώς κοιμήθηκαν μαζί, μια και γεννήθηκε ο παιπούς μου, ο Γλαύκος. Δόξα τω Θεώ για μένα! Ήταν παντρεμένοι, αλλά δεν ήταν το στερεοτυπικό ζευγάρι, είχαν μια βαθιά πνευματική και καλλιτεχνική σχέση, αλλά όχι σεξουαλική. Η ίδια ήδη σκεφτόταν την αρχαία Ελλάδα προτού γνωρίσει τον Αγγελο. Την ενδιέφερε η Σαπφώ, έψαχνε τρόπους να εκφράσει τη σεξουαλικότητά της. Φορούσε χιτώνες, όλο αυτό το έφερε. Τα γράμματά τους είναι πολύ ασυνήθιστα. Η σχέση τους είναι ένα μυστήριο. Η δύναμή της του επέτρεψε να δημιουργήσει τέχνη αλλά δεν την είδε ως μουσα, εκείνος υπήρξε η έμπνευση για εκείνη».

Τη ρωτώ για τον Αγγελο Σικελιανό: «Μεταφρά-

ζω Σικελιανό κυρίως για μένα και γιατί αγαπώ τη βαθιά αίσθηση της φύσης στην ποίησή του. Στο ποίημα "Ιερά Οδός" περιγράφει τον περίπατό του από τον Κεραμεικό στην Ελευσίνα και τη συνάντησή του με μια αρκούδα. Ο λόγος είναι ένα από τα πιο βασικά ανθρώπινα χαρακτηριστικά μαζί με την παραγωγή ήχου και την ακοή. Πρωτοεφπύραμε τη γλώσσα ακούγοντας τα ζώα και τους ήχους της φύσης γύρω μας», περιγράφει η Ελένη Σικελιανός, ενώ από την προσωπική της εμπειρία ομολογεί ότι «υπάρχουν περιπτώσεις που συνδεόμαστε με κάποιο ζώο πιο στενά κι απ' ό,τι με άνθρωπο. Μεγάλωσα σε μια εποχή όπου η καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος άρχισε να γίνεται πολύ εμφανής. Τα τελευταία είκοσι χρόνια η οικολογία αποτελεί επίσης αντικείμενο της δουλειάς μου», επισημαίνει και συμπληρώνει με λόγο αυστηρό που δεν χαιδεύει αυτά: «Ομολογώ ότι διακρίνω στο έργο του Αγγελου Σικελιανού μια νοοτροπία πατριαρχική, παρωχημένη. Για κάποιο διάστημα επικεντρωνόμουν στα αναχρονιστικά χαρακτηριστικά της, τη μεγάλη ιδέα που είχε ο ίδιος για τον εαυτό του. Πλέον, ψάχνοντας στοιχεία στην ποίησή του που την κάνουν ουσιαστική και σύγχρονη, διακρίνω μια συνείδηση οικολογική», αναφέρει για τον ποιητή και συμπληρώνει: «Ο Αγγελος, νέος, πίστεψε απόλυτα στην ποίηση, αλλά σύντομα τον λύπησαν βαθύτατα ο κόσμος και η πολιτική που τον περιέπαιξαν».

Η ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

Στο κατά πολύ αυτοβιογραφικό βιβλίο της, «Το βιβλίο του Τζον», η Ελένη Σικελιανός συνθέτει μια στοργική προσωπογραφία του πατέρα της και ταυτόχρονα ένα άτεγκτο κατηγορητήριο εναντίον του. Γιος του Γλαύκου -του μοναχογιού του Αγγελου Σικελιανού, που ακολούθησε τη μητέρα του Εύα Πάλμερ στην Αμερική-, αρνητής του εκπαιδευτικού κατεστημένου, ταλαντούχος μουσικός, αυτοδιδάκτος, ξυλοκόπος και λάτρης της φύσης, απόγονος Ελλήνων ευγενών και στο μεγαλύτερο μέρος της ζωής του ναρκομανής, ο Τζον υπήρξε ένας εκκεντρικός οραματιστής, μια ευφυής, ανεύθυνη, ανήσυχη και εν τέλει τραγική μορφή. Το 2001, έχοντας ζήσει επί τρία χρόνια ως άστεγος στους δρόμους της Αλμπουκέρκης, θα πεθάνει σε ένα δωμάτιο ξενοδοχείου από υπερβολική δόση. «Πήρα από τον πατέρα μου το γονίδιο της ανεξαρτησίας. Από αυτόν έμαθα να βρίσκω το γέλιο στη λύπη και το κλάμα στη χαρά. Ταξίδεμα πολύ στην Ανατολή. Η μητέρα μου είναι επίσης σπάνια γυναίκα. Κληρονόμισα κι από τους δύο την αίσθηση ότι μπορώ να υπάρχω ανεξαρτήτως κοινωνικών επιταγών και φραγμών. Προσωπικά, όμως, αποφάσισα να ζήσω εγκόσμια έχοντας επίγνωση των περιορισμών. Ο πατέρας μου κατά εξακολούθηση απεστεκόταν. Στο βιβλίο μου "Το βιβλίο του Τζον", που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη, περιγράφω πώς ποτέ δεν περιορίστηκε από τα κοινωνικά "πρέπει". Αυτή η νοοτροπία τού δημι-

ούργησε αντιφάσεις. Δούλευε σε ζωολογικούς κήπους και τον έβλεπα λίγο. Εφερνε συχνά ζώα στο σπίτι. Μια φορά που είχε φέρει μια αλεπού σε ένα κλουβί ενθουσιάστηκα. Μια άλλη θυμάμαι να φέρνει έναν χιμπατζή, τη Σούζι, που μισούσε τις γυναίκες και άρχισε να στριγκλίζει με το που αντιλήφθηκε τη μητέρα μου. Ο πατέρας μου πήγαινε τα βράδια στον ζωολογικό κήπο και κολυμπούσε με τις φώκιες. Με ευκολία κινιόταν ανάμεσα σε κόσμους παράλληλους. Ηρωινομανής, μπερδεμένος στον δαίδαλο του μυαλού του, πέθανε από υπερβολική δόση με ένα κορδόνι παπουτσιού να σφίγγει τους δικεφάλους», περιγράφει συγκλονιστικά τον πατέρα της.

ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΕΣ & ΜΠΟΕΜ

Η Ελένης Σικελιανός έχει αριστοκρατική αύρα. Ο προπάππος της, ο πατέρας της Εύας, ήταν εύπορος μεγαλοαστός διανοούμενος, υποστήριξε με πάθος την ελευθερία, ακόμα και την ισότητα πρώιμα, τον 19ο αιώνα. Η ίδια υποστηρίζει πως δεν πρέπει να καθορίζουμε το κοινωνικό στάτους κάποιου ανάλογα με τις καταβολές του. «Μεγάλωσα με κοινωνική μέριμνα, με κουπόνια τροφίμων, το κράτος παρείχε στέγη στην οικογένειά μου, ο πατέρας μου έφυγε από τη ζωή έχοντας στην τσέπη του 11 δολάρια και μερικά τσιγάρα. Αποφάσισα να ασχοληθώ με τον κόσμο της διανοήσεως που είναι πέρα από τα χρήματα ή την κοινωνική τάξη. Με αποφασιστικότητα αλλά και τύχη χτίζεις μια πνευματική και πολιτιστική ζωή για τον εαυτό σου. Προφανώς, αν κάποιος πεινάει, θα δυσκολευτεί. Αν δεν σου δίνονται ευκαιρίες, η θέληση δεν αρκεί».

Η 16χρονη κόρη της Ελένης, η Εύα, που βρίσκεται δίπλα της όλο το διάστημα της συνομιλίας μας, σχολιάζει πόσο απολαμβάνει τα ποιήματα από τη συλλογή «Αριελ» της Σιλβία Πλαθ παρά με τον φίλο της που διαβάζει τον «Γυάλινο κώδωνα». Ο πατέρας της, Λερντ Χαντ, είναι επίσης γνωστός συγγραφέας. Το βιβλίο του «Neverhome» μόλις κυκλοφόρησε στα ελληνικά από τις εκδόσεις Πόλις. Η συνονόματη απόγονος της Εύας Σικελιανού μπορεί να ζήσει στο ανελέητο φως του Λος Αντζελες ή να προτιμήσει αυτό της Ελλάδας κυνηγώντας ίσως μια χίμαιρα για χάρη της τέχνης. Μεγαλώνοντας ανάμεσα σε ποιητές βλέπει διαφορετικά από αυτό που ο υπόλοιπος κόσμος βλέπει. «Η κόρη μου έχει τη δική της πολύ μεγάλη προσωπικότητα, το δικό της όραμα, το οποίο πλάθεται ακόμα. Μόλις 16 ετών, η Εύα είναι ήδη δυναμική και ο ρόλος μου ως μητέρας, παρότι καταπληκτικός, δεν είναι εύκολος», σχολιάζει η συγγραφέας.

Λένε ότι χρειάζονται τρεις γενιές μερικές φορές για να λάμψει το επίθετο και τέσσερις για να λάμψει το όνομα. Η Ελένη Σικελιανός, πάντως, τιμά εκατέρωθεν τους προγόνους της, τις ρίζες της. Εκατό χρόνια μετά το πέρασμά τους από τα εγκόσμια, η ίδια έρχεται να αποκαλύψει με

«Ο ΑΙΤΕΛΟΣ, νέος, πίστεψε απόηχτα στην ποίηση, αλλά σύντομα του ΑΥΤΗΣΑΝ βαθύιατα ο κόσμος και η ποδητική που τον ΠΕΡΙΕΛΑΙΣΑΝ»

το καινούριο της βιβλίο που θα κυκλοφορήσει την άνοιξη την ιστορία της γιαγιάς της από το γένος Παπαμάρκου, η οποία γνώρισε τον μεγάλο διωγμό του '22 και τη Μικρασιατική Καταστροφή. Η κόρη της, η μητέρα της Ελένης, βρέθηκε το '60 με τη γενιά του LSD σε ένα φαράγγι της Αριζόνας στην αγκαλιά του εγγονού των Σικελιανών, του Τζον, και υπό την επήρεια ουσιών συνέλαβε την Ελένη. «Από την πλευρά της μητέρας μου, ο προπάππος μου ήταν από τη Μικρά Ασία και εκδιώχθηκε βίαια. Θέλησα να γράψω ένα βιβλίο γι' αυτή την πλευρά της οικογένειάς μου. Καθίκον του συγγραφέα είναι να μεταφέρει μνήμες για όσα συνέβησαν, όχι όμως με τον τρόπο που θυμάται ο τουρίστας» ♦